

Voetbaldrama **Ten eerste****Geschorst om steun aan dader**

School in Amsterdam-West reageert geschokt dat twee leerlingen mogelijk zijn betrokken bij de dood van de grensrechter. Een leerling is geschorst na tweet met steun aan verdachte D.

Van onze verslaggeefster
Charlotte Huisman

AMSTERDAM Het Huygens College in Amsterdam-West heeft een leerling geschorst, die in een tweet steun had betuigd aan één van de jongens die worden verdacht van doodslag op de grensrechter Richard Nieuwenhuis. Twee van de drie verdachten zitten op deze vmbo-school.

Andere leerlingen die eveneens hadden getwitterd ten gunste van de twee verdachten, zijn hierop aangesproken, schrijft schooldirecteur Rick D'Ancona in een verklaring. In de sociale media is woensdag veel en fel gereageerd op de reeks tweets met teksten als 'Free YD', en 'Free Yassin'. Het is een verwijzing naar een van de drie verdachten, Yassin D.

De schoolleiding heeft de ouders van de geschorste leerling uitgenodigd voor een gesprek. Ook hebben de docenten woensdag in alle klassen gesproken over de gebeurtenissen. De 41-jarige grensrechter van de Almeerse club BuitenBoys overleed maandag aan de gevolgen van mishandeling. Na

Een van de omstreden tweets op Twitter.

Tweets met teksten als 'Free YD' zijn een verwijzing naar de verdachte Yassin D.

een voetbalwedstrijd is hij door een aantal spelers van de Amsterdamse club Nieuw Sloten tegen zijn hoofd geschopt en geslagen. De politie heeft twee jongens van 15 en een jongen van 16 jaar uit Amsterdam gearresteerd als verdachten van doodslag. Over hun identiteit is door politie en justitie niets bekendgemaakt.

Schooldirecteur Rick D'Ancona verklaart geschokt te zijn dat twee van zijn leerlingen mogelijk betrokken zijn bij de dood van de grensrechter. Dinsdag hebben docenten hierover al gesproken met de klassen waarin de jongens zitten. De leerlingen hadden volgens D'Ancona medelijden met de nabestaanden en er heerste onbegrip op school dat zo iets kan gebeuren. De directeur beklemtoont dat zeker niet alle 650 leerlingen de inhoud van de tweets onderschrijven.

In de discussie op de sociale media over de dood van de grensrechter is de afkomst van de verdachten onderwerp van verhit debat. 'Free YD' is vaak gereweet. Het leidde tot veel negatieve reacties, waarvan sommige specifiek ge-

richt waren op Marokkanen. Twee verdachten zijn vermoedelijk van Marokkaanse afkomst.

Volgens de PVV moet de oorzaak voor dit geweldsincident niet worden gezocht bij de sport. De partij van Geert Wilders gaat een Kamerdebat aanvragen over het 'Marokkanenprobleem en het racistische geweld', naar aanleiding van de dood van de grensrechter.

De drie minderjarige verdachten worden donderdag in Lelystad voorgeleid aan de rechter-commissaris. Die beslist of ze langer worden vastgehouden. Ze worden beschuldigd van doodslag, mishandeling en openlijk geweld. Voor 12- tot 15-jarigen is de maximale gevangenisstraf 1 jaar. Voor 16- en 17-jarigen is dat 2 jaar.

De mogelijkheid bestaat dat de 16-jarige als volwassene wordt berecht. Daarnaast kan de rechter jeugd-tbs bevelen. Dat kan worden opgelegd als een verdachte lijdt aan een geestelijke stoornis en als er gevaar voor herhaling is. De duur is maximaal 3 jaar, waarvan 1 jaar voorwaardelijk. Deze termijn kan twee keer met 2 jaar worden verlengd.

In Duitsland en België ook een minuut stilte

In de Duitse streek Westfalen wordt zondag bij alle voetbal- en atletiekwedstrijden een minuut stilte gehouden ter nagedachtenis aan het overlijden van grensrechter Richard Nieuwenhuis. 'Het is belangrijk om hiermee een signaal tegen geweld af te geven', zei Hermann Korfmacher, de voorzitter van de Westfalense voetbal- en atletiekbond FLVW. In de regio Westfalen liggen steden als Dortmund en Bielefeld.

Ook de Belgische voetbalbond vraagt een minuut stilte in acht te nemen naar aanleiding van het overlijden van de grensrechter uit Almere. 'Het voorval is verschrikkelijk en is ook symptomatisch voor wat zich al te vaak op en naast onze voetbalvelden afspeelt. Dergelijk respectloos gedrag kan en mag niet getolereerd worden', meldt de Belgische voetbalbond.

'Je moet deze jongens in hun nek grijpen'

Analyse Voetbalgeweld

De oorzaak van het geweld ligt op straat, meent criminoloog De Jong. In de straatcultuur verdienen jongens status door geweld en machogedrag.

De Telegraaf zag de schokkende dood van een grensrechter in Almere als een zoveelste voorbeeld van de algehele verhuftering van Nederland. Anderen, zoals Ajaxtrainer Frank de Boer, wezen naar 'de opvoeding' als grote boosdoener.

Overtuigender is een specifieke verklaring: de opmars van de straatcultuur in buurten als Amsterdam-Nieuw West, waar de voetbalclub Nieuw-Sloten vandaan komt. Op straat verwerven jongens status door geweld, intimidatie en machogedrag. Wie over zich heen laat lopen, verliest daarentegen zijn positie in de groep.

In Nederland wordt de straatcultuur sterk met Marokkanen geassocieerd maar zij komt in alle landen en alle tijdperken voor, vaak onder minderheden. Het mechanisme is simpel: een achterstandsgroep heeft relatief weinig kansen in de gewone samenleving en vindt op straat alternatieve bronnen van status.

Zo ontwikkelt zich een destructieve cultuur, die de kans op een goede toekomst verder verkleint, maar op korte termijn status en vermaak geeft. In de gewone samenleving doe je het misschien slecht op school en kun je hooguit op een ondergeschikt baantje rekenen, maar op straat ben je de koning door overal schijt aan te hebben, risico's te nemen, iedereen een grote bek te geven en erop los te timmeren als iemand je in de weg staat.

Karakteristiek voor de straatcul-

Jongeren uit de jeugdzorg in Amsterdam-West doen mee aan een kickboksproject dat is bedoeld om agressie tegen te gaan.
Foto Patrick Post/HH

tuur is de sterke groepsbinding. In groepsverband voelen straatjongens zich sterk. 'Kut-Marokkanen' wordt een geuzennaam: zij zijn de 'leipe Macro's' voor wie iedereen bang is. De waarden van de groep zijn omgekeerd aan die van de samenleving. Slecht gedrag wordt beloond, goed gedrag gestraft.

Criminoloog Jan Dirk de Jong gaf in zijn proefschrift uit 2007 over straatjongens in Amsterdam-Nieuw West een nog vrij onschuldig, maar veelzeggend voorbeeld van een jongen die de kans voorbij liet gaan om in de bioscoop voor te dringen. Hij werd door de anderen uitgescholden: 'Wat ga je netjes in de rij staan, sukkel. Ook nog met je: 'Pardon mevrouw'. Je bent toch geen flikkertje?

Ik zou echt schijt hebben! Ik zweer 't je. Gewoon voor die bitch gaan staan en als iemand wat zegt, ik bos d'r gewoon.'

In deze cultuur kan een onbenullig incident een fataal proces in gang zetten. Niet alleen hebben veel jongens opgeblazen ego's die snel gekrenkt zijn, ze zetten elkaar onder druk om intimidatie of geweld te gebruiken als ze denken dat ze benadeeld worden.

'Ik weet niet precies wat de aanleiding is geweest tot de mishandeling in Almere, maar waarschijnlijk voelden de voetballers van Nieuw-Sloten zich benadeeld door de grensrechter', zegt De Jong, die een eigen onderzoeksbureau heeft, Rebond. 'Op dat moment moet er iemand zijn om die

jongens te corrigeren. Als je het aan de groep overlaat, kan die op hol slaan. Dan gaat de straatcultuur overheersen, met de waarden van geweld, machogedrag, gangsterimitaties en bling bling. Als je wordt benadeeld, voel je de argusogen van je vrienden in je nek. Doe er eens wat aan!'

De rol van opvoeding is betrekkelijk, bleek uit de studie van De Jong. Sommige ouders zijn streng, andere onverschillig, maar vaak hebben ze helemaal geen greep meer op hun kinderen. Ze zijn niet opgewassen tegen de invloed van de straat. 'Op een bepaalde leeftijd zijn je vrienden nu eenmaal belangrijker dan je ouders. Zij bepalen of je meetelt', aldus De Jong. 'Bovendien kunnen ook kinderen uit goede gezinnen ontsporen. In

Op een bepaalde leeftijd zijn je vrienden nu eenmaal belangrijker dan je ouders

Dirk Jan de Jong onderzoekt straatcultuur in Amsterdam-West

een recent onderzoek van criminoloog Eric Bervoets kwam een Turkse jongen voor die uit een heel goed en warm gezin kwam, maar de schrik van de buurt was.'

De Nederlandse middenklasse, met haar feminiene waarden, is vaak niet tegen deze straatjongens opgewassen, zegt De Jong. Ze kunnen alleen in toom worden gehouden door stevige mannen uit hun eigen gemeenschap, rolmodellen die niet terugdeinzen voor autoritair en soms ook fysiek ingrijpen. 'Je moet deze jongens letterlijk bij hun nekvel grijpen. Dat gebeurt trouwens ook steeds meer, in buurten en bij voetbalclubs. Ze moeten begeleid worden door mensen voor wie ze respect hebben.'

Peter Giesen